

Oppgave 3:

Rundskriv om skolemiljø - aktivitetsplikten

<https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/rundskriv-om-skolemiljo/>

6.3 En aktivitetsplikt med flere delplikter

6.3.1 Plikt til å følge med

Alle som arbeider på skolen har plikt til å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø.⁶

Plikten til å følge med er nødvendig for at alle som arbeider på skolen skal kunne fange opp, og få mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Plikten gjelder kontinuerlig gjennom hele skoledagen og i alle aktiviteter på skolen. Det gjelder både i undervisningen og i friminutt. Dette gjør at de som arbeider på skolen ikke kan si at de var uvitende om hva som foregikk, eller ikke hadde mistanke om at en elev ikke hadde det trygt og godt på skolen.

Plikten til å følge med må ses i sammenheng med skolens plikt til å forebygge⁷ brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø. Alle som arbeider på skolen må være årvåkne, og aktivt observere hvordan elevene handler hver for seg og seg imellom.⁸ Hvordan de følger med må tilpasses de konkrete omstendighetene rundt elevene og ved skolen. For eksempel har elevenes alder, elevgruppens sammensetning og forhold ved skoleanlegget betydning for hvordan skolen skal følge med.

Å følge med kan handle om blant annet inspeksjonsordninger, tilsyn i garderober og liknende, og andre observasjoner av elevene. Det er viktig at alle som arbeider ved skolen har lav terskel for å bry seg med hva elevene driver med. Elevene er en sentral kilde til informasjon for skolen, og kan for eksempel gi nyttig informasjon om det er bestemte steder på skolen eller elevgrupper de ansatte bør følge ekstra godt med på.

Skolen har et særlig ansvar overfor elever med en særskilt sårbarhet og elever i sårbare situasjoner.⁹ Slik sårbarhet kan være knyttet til for eksempel elevens religion, seksuelle orientering, kjønnsidentitet, funksjonsevne, at eleven har sosioemosjonelle utfordringer eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon. At en elev tidligere har opplevd krenkelser, kan også gjøre at eleven har en sårbarhet.

6.3.2 Plikt til å gripe inn

Alle som arbeider på skolen skal gripe inn mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering når det er mulig.¹⁰ Plikten er knyttet til negativ oppførsel som den som arbeider på skolen selv er vitne til, og som fortsatt pågår. Det kan for eksempel dreie seg om å stanse en slåsskamp eller en annen fysisk krenkelse, en utfrysningssituasjon eller elever som krenker andre verbalt. Når en situasjon ikke lenger pågår, og skolen setter inn tiltak for å rette opp situasjonen, er dette en del av skolens tiltaksplikt og ikke plikten til å gripe inn.

De som arbeider på skolen har kun plikt til å gripe inn når det faktisk er mulig å gjennomføre. Hva som er mulig, må vurderes ut fra hensynet til både den ansatte og elevene. Den ansatte skal for eksempel ikke stå i fare for å skade seg selv eller utsette elevene for unødvendige fysiske inngrep for å stanse situasjonen.¹¹

Ansatte på skolen kan gripe inn fysisk mot elever for å avverge at eleven krenker en annen elev fysisk.¹² Å gripe inn fysisk, vil si at den ansatte bruker fysisk makt for å overvinne motstand hos eleven. Hvis en ansatt skal gripe inn fysisk, må andre handlingsalternativer ikke være tilstrekkelige for å stoppe krenkelsene fra eleven. Fysiske inngrep skal kun brukes som siste utvei. Andre handlingsalternativer kan for eksempel være å snakke med eleven for å roe situasjonen. Fysiske inngrep skal ikke gå lenger enn nødvendig, og må være egnet til å avverge den aktuelle situasjonen. Inngrepene må være så få, kortvarige og skånsomme som mulig. Inngrepet må også stå i et rimelig forhold til de handlingene som den ansatte griper inn mot.

